

Обґрунтування
про схвалення проєкту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного
акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов
Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг»

Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження цього Закону, зокрема правилами ринку та правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

Відповідно до положень частини третьої статті 6 Закону до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), на ринку електричної енергії належать, зокрема, затвердження правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

Згідно з вимогами статті 16 Закону, у разі якщо порушення безпеки постачання електричної енергії призвело до виникнення надзвичайної ситуації в об'єднаній енергетичній системі України (далі – ОЕС України), оператор системи передачі (далі – ОСП) оголошує про виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України. Критерії настання надзвичайної ситуації в ОЕС України та порядок її оголошення визначаються у кодексі системи передачі.

Протягом дії режиму надзвичайної ситуації в ОЕС України ОСП надаються повноваження із застосування надзвичайних заходів відповідно до кодексу системи передачі.

У разі виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України електроенергетичні підприємства зобов'язані діяти відповідно до кодексу системи передачі та виконувати оперативні команди і розпорядження ОСП.

Слід зауважити, що настання надзвичайної ситуації в ОЕС України може призвести до неефективного функціонування або призупинення роботи сегментів ринку електричної енергії.

Так, з метою комплексного вирішення питання щодо вжиття заходів на ринку електричної енергії при настанні надзвичайної ситуації в ОЕС України НЕК «УКРЕНЕРГО», як адміністратор Правил ринку, надала пропозиції щодо внесення змін до розділу IX Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), в частині положень щодо функціонування ринку електричної енергії при виникненні надзвичайної ситуації в ОЕС України (лист від № 01/35806 від 22.08.2022).

Департаментом енергоринку розроблено проєкт постанови «Про затвердження Змін до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Проєкт постанови), яким передбачено зміни до Правил ринку та Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308 (далі – Правила РДН/ВДР), у частині:

надання оператору системи передачі можливості змінювати час закриття воріт для реєстрації обсягів купівлі та продажу електричної енергії за двосторонніми договорами;

визначення переліку операцій на ринку електричної енергії, що можуть бути призупинені у разі настання надзвичайної ситуації в ОЕС України або повної чи часткової недоступності системи управління ринком та/або програмного забезпечення оператора ринку, що призводить до неможливості здійснення операцій на організованому(-их) сегменті(-ах) ринку електричної енергії;

порядок призупинення та відновлення операцій на ринку електричної енергії;

особливості проведення розрахунків під час призупинення операцій на ринку електричної енергії;

порядок призупинення та відновлення операцій на РДН та/або ВДР.

Враховуючи зазначене, Департаментом енергоринку пропонується:

1. Схвалити проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», що має ознаки регуляторного акта.

2. Оприлюднити проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», що має ознаки регуляторного акта, разом із матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу на офіційному вебсайті НКРЕКП (<http://nerc.gov.ua>) з метою одержання зауважень і пропозицій.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про затвердження Змін
до деяких постанов НКРЕКП

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної
комісії, що здійснює державне
регулювання у сферах
енергетики та комунальних
послуг

№ _____

Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Унести до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307, такі зміни:

1) пункт 2.2.2 глави 2.2 розділу II доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«ОСП у разі потреби має право змінювати час закриття воріт для реєстрації обсягів купівлі та продажу електричної енергії за ДД.

У разі зміни часу закриття воріт для реєстрації обсягів купівлі та продажу електричної енергії за ДД ОСП повинен завчасно оприлюднити на власному офіційному вебсайті та надіслати електронною поштою учасникам ринку повідомлення про зміну часу закриття воріт для реєстрації обсягів купівлі та продажу електричної енергії за ДД.»;

2) розділ IX викласти у такій редакції:

«IX. Призупинення операцій на ринку електричної енергії та функціонування ринку при настанні надзвичайної ситуації в ОЕС України

9.1. Загальні положення

9.1.1. У разі настання надзвичайної ситуації згідно з положеннями Кодексу системи передачі або повної чи часткової недоступності СУР та/або програмного забезпечення ОР, що унеможливорює здійснення операцій на організованому(-их) сегменті(-ах) ринку електричної енергії, можуть бути призупинені такі операції на ринку електричної енергії:

1) здійснення реєстрації обсягів купівлі та продажу електричної енергії за ДД у відповідній торговій зоні;

2) проведення аукціонів на ДП у відповідній торговій зоні;

3) подання ППБ пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у відповідній торговій зоні, включаючи зобов'язання ПДП щодо надання резервів;

4) подання ППВДЕ пропозицій на послугу із зменшення навантаження у відповідній торговій зоні;

5) доступ до пропускної спроможності міждержавних перетинів;

6) проведення торгів на РДН у відповідній торговій зоні;

7) проведення торгів на ВДР у відповідній торговій зоні.

9.1.2. ОСП має право призупинити операції на ринку електричної енергії, зазначені у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 цієї глави, або ініціювати призупинення операцій, зазначених у підпунктах 6 та 7 пункту 9.1.1 цієї глави, шляхом звернення до ОР.

9.1.3. ОСП повинен вживати усіх необхідних технічних та організаційних заходів для забезпечення функціонування програмно-технічних засобів АСДУ, диспетчерського та технологічного зв'язку, каналів передачі даних, а також СУР.

9.2. Призупинення операцій на ринку електричної енергії

9.2.1. При нездатності ОСП під час надзвичайної ситуації забезпечувати здійснення операцій на ринку електричної енергії або повної чи часткової недоступності СУР, що унеможливає здійснення операцій на ринку електричної енергії, в тому числі із застосуванням резервних процедур, можуть призупинятись операції на ринку електричної енергії, зазначені у підпунктах 1 – 4 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу.

9.2.2. При нездатності ОР під час надзвичайної ситуації забезпечувати здійснення операцій на ринку електричної енергії або повної чи часткової недоступності програмного забезпечення ОР, що унеможливає здійснення торгових операцій на РДН та/або ВДР, в тому числі із застосуванням

резервних процедур, можуть призупинятись торгові операції на РДН та/або ВДР.

9.2.3. У разі якщо під час надзвичайної ситуації відключення навантаження в області регулювання ОСП становить більше 50 %, та/або відключення генеруючих одиниць в області регулювання становить більше 50 % ОСП може призупинити одну або більше операцій на ринку, зазначених у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу, та/або ініціювати зупинку операцій РДН та/або ВДР.

9.2.4. У разі прийняття рішення щодо призупинення операцій на ринку електричної енергії, зазначених у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу, ОСП впродовж одного дня має оприлюднити відповідне повідомлення на своєму офіційному вебсайті та повідомити про таке рішення Регулятора, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, ОР, інших учасників ринку, а також, у разі необхідності, аукціонний офіс та суміжних ОСП.

9.2.5. У разі призупинення операцій на ринку електричної енергії, зазначених у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу, ОСП (за наявності технічної можливості) повинен оприлюднити на власному офіційному вебсайті та надіслати електронною поштою учасникам ринку повідомлення про призупинення операцій на ринку електричної енергії, що містить інформацію про:

- 1) обґрунтування прийняття рішення щодо призупинення операцій на ринку;
- 2) дату та час призупинення операцій на ринку електричної енергії;
- 3) перелік операцій на ринку електричної енергії, що призупиняються;
- 4) орієнтовну дату та час відновлення операцій на ринку електричної енергії;
- 5) іншу необхідну інформацію.

9.3. Відновлення операцій на ринку електричної енергії

9.3.1. ОСП відновлює або ініціює відновлення призупинених операцій на ринку електричної енергії, якщо умова, що призвела до призупинення операцій на ринку електричної енергії, завершилася, та відсутні інші умови для призупинення операцій на ринку електричної енергії.

9.3.2. Операції на ринку електричної енергії можуть бути відновлені послідовно або одночасно.

9.3.3. У разі прийняття рішення щодо відновлення операцій на ринку електричної енергії, зазначених у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу, ОСП має оприлюднити відповідне повідомлення на своєму офіційному вебсайті та повідомити про таке рішення Регулятора, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, ОР, інших учасників ринку, а також, у разі необхідності, аукціонний офіс та суміжних ОСП.

Повідомлення про відновлення операцій на ринку електричної енергії надсилається учасникам ринку електронною поштою та має містити інформацію про перелік операцій на ринку електричної енергії, які відновлюються, дату та час їх відновлення.

9.3.4. ОСП оприлюднює на власному офіційному вебсайті інформацію щодо відновлення операцій на ринку електричної енергії щонайменше за 6 годин до часу відновлення операцій на ринку, зазначених у підпунктах 1 – 5 пункту 9.1.1 глави 9.1 цього розділу.

9.3.5. Протягом 30 календарних днів з моменту відновлення всіх операцій на ринку електричної енергії ОСП повинен підготувати звіт щодо функціонування ринку електричної енергії під час призупинення операцій, з поясненням причин та обставин, що призвели до призупинення операцій на ринку електричної енергії, впливу призупинення операцій на ринку електричної енергії та надати його на розгляд Регулятору, а також оприлюднити на власному офіційному вебсайті.

9.4. Порядок проведення розрахунків під час призупинення операцій на ринку електричної енергії

9.4.1. Під час призупинення подання ППБ пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у відповідній торговій зоні, включаючи зобов'язання ПДП щодо надання резервів, розрахунки за небаланси та балансуєчу електричну енергію здійснюються з урахуванням особливостей, визначених цією главою.

У разі, якщо протягом періоду дії надзвичайної ситуації або повної чи часткової недоступності СУР, наявна можливість подання ППБ пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у відповідній торговій зоні, розрахунки за балансуєчу електричну енергію та плати за небаланси здійснюються відповідно до розділу V цих Правил.

9.4.2. При здійсненні розрахунків за небаланси та балансуєчу електричну енергію під час призупинення операцій з подання ППБ пропозицій на балансуєчу електричну енергію, уся відпущена/відібрана ППБ електрична енергія відповідно до диспетчерських команд, виданих ОСП з метою забезпечення надійної роботи системи, вважається балансуєчою електричною енергією.

9.4.3. Розрахунок плати за небаланси та за балансуєчу електричну енергію протягом періоду дії надзвичайної ситуації або у разі призупинення подачі пропозицій ППБ на балансуєчому ринку, здійснюється таким чином:

1) АР сплачує учасникам ринку за обсяг балансуєчої електричної енергії на завантаження за наданою диспетчерською командою ОСП за ціною, яка визначається як середня ціна балансуєчої електричної енергії на завантаження за попередні 30 днів для відповідного розрахункового періоду у відповідній торговій зоні, коли балансуєчий ринок функціонував;

2) учасники ринку сплачують АР за обсяг балансуєчої електричної енергії на розвантаження за наданою диспетчерською командою ОСП за ціною, яка розраховується як середня ціна на розвантаження за попередні 30 днів для відповідного розрахункового періоду у відповідній торговій зоні, коли балансуєчий ринок функціонував;

3) розрахунки за небаланси СВБ здійснюються за середньоарифметичною ціною на РДН, визначеною за попередні 30 днів для відповідного розрахункового періоду у відповідній торговій зоні.

Розрахунок плати за небаланси здійснюється відповідно до розділу V цих Правил.

9.4.4. Виставлення рахунків здійснюється відповідно до розділу VII цих Правил.

АР має право не дотримуватись термінів, визначених розділом VII цих Правил, в частині виставлення рахунків, зокрема, у разі відсутності технічної можливості для здійснення розрахунків на ринку електричної енергії. Інформація щодо недотримання АР зазначених термінів має бути відображена у звіті щодо функціонування ринку електричної енергії під час призупинення операцій.».

2. Унести до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 308, такі зміни:

1) у розділі I:

у главі 1.9:

пункт 1.9.3 викласти в такій редакції:

«1.9.3. У разі оголошення ОСП про виникнення надзвичайної ситуації в об'єднаній енергетичній системі України (далі – ОЕС України) або повної чи часткової недоступності системи управління ринком та/або програмного забезпечення ОР, що призводить до неможливості здійснення операцій на організованому(-их) сегменті(-ах) ринку електричної енергії, торгові операції на РДН та/або ВДР можуть бути призупинені ОР, зокрема за ініціативою ОСП.»;

доповнити трьома новими пунктами такого змісту:

«1.9.4. У разі оголошення ОСП про виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України повної чи часткової недоступності системи управління ринком та/або програмного забезпечення ОР, що призводить до неможливості здійснення операцій на організованому(-их) сегменті(-ах) ринку електричної енергії, ОР має право змінювати час «закриття воріт РДН» та/або проведення торгів на РДН.

У разі зміни часу «закриття воріт РДН» та/або проведення торгів на РДН ОР повинен завчасно оприлюднити на власному офіційному вебсайті та надіслати електронною поштою учасникам РДН/ВДР повідомлення про зміну часу «закриття воріт РДН» та/або проведення торгів на РДН.

1.9.5. У разі призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР ОР повинен повідомити про призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР

Регулятора, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, оприлюднити на власному офіційному вебсайті та надіслати електронною поштою учасникам РДН/ВДР повідомлення про призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР, що містить інформацію про:

- 1) підстави призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР;
- 2) дату та час призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР;
- 3) інформацію щодо торгових операцій, які призупиняються;
- 4) орієнтовну дату та час відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР;
- 5) іншу необхідну інформацію.

1.9.6. Відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР здійснюється за погодженням із ОСП, у разі якщо умова, що призвела до призупинення торгових операцій на РДН та/або ВДР, відсутня та відсутні інші умови для призупинення операцій на ринку електричної енергії.

У разі відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР ОР впродовж одного дня має повідомити про це Регулятора, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та учасників РДН/ВДР.

У разі відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР ОР повинен оприлюднити на власному офіційному вебсайті та надіслати електронною поштою учасникам РДН/ВДР повідомлення про відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР, що містить інформацію про перелік торгових операцій на РДН та/або ВДР, які відновлюються, дату та час їх відновлення.

ОР оприлюднює на власному офіційному вебсайті інформацію щодо відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР щонайменше за 6 годин до часу відновлення торгових операцій на РДН та/або ВДР.»

Директор
Департаменту енергоринку

І. Сідоров